نکات امتحان نهایی و کنکور

تاریخ (۳) ایران و جهان معاصر ـ دوازدهم

این فایل از روی **۲۴ برگه رسمی امتحان نهایی** (دی ۹۷ تا شهریور ۱۴۰۵) و **۷ کنکور سراسری** (۹۸ تا ۱۴۰۱) ساخته شده است. برای هر درس آمده است: **سؤال‌های واقعی نهایی** (خلاصه‌شده، با سال و پاسخ)، **مباحث پرتکرار** با درجه اهمیت، **سؤال‌های واقعی کنکور** با پاسخ درست، **نکات کنکوری** و **دام‌های تستی**. جدول نهایی هر درس **پرتکرارترین سؤال‌های همان درس در ۲۴ دوره** است. همه سؤال‌ها در فایل جداگانه «بانک سؤالات امتحان نهایی (۲۴ دوره)» آمده‌اند.

الگوی ثابت امتحان نهایی: ۹۰ دقیقه، ۲۰ نمره، حدود ۱۸ تا ۲۰ ردیف. بخش اول بسته است: صحیح و غلط، وصل‌کردنی با یک مورد اضافه، جای خالی با دو کلمه اضافه، چهارگزینه‌ای و پاسخ کوتاه. بخش دوم: **تعریف مفاهیم** (هر کدام ۱ نمره)، **مقایسه** (۱ نمره)، **اظهارنظر و قضاوت** (۱ نمره)، **توصیف و فهرست، کاربست شواهد** (متن، جدول یا نقشه) و **تشریحی** (علل، آثار و پیامدها).

سهم هر درس در نهایی: در ۲۴ دوره (۶۷۳ سؤال) از **همه ۱۲ درس** سؤال آمده است. بیشترین سهم را **درس ۸** (جنگ جهانی دوم)، **درس ۹** (نفت)، **درس ۷** (رضاشاه) و **درس ۱۰** (انقلاب اسلامی) داشته‌اند. پرتکرارترین سؤال‌ها: موازنه منفی و مثبت (۱۱ دوره)، استعفای مصدق، مجمع تشخیص مصلحت و نتایج ۱۵ خرداد (هر کدام ۹ دوره)، کارت پستالی، جامعه ملل، اقدامات انگلیس علیه ملی شدن نفت و اقامت امام در پاریس (هر کدام ۸ دوره).

الگوی کنکور: در بخش تاریخ کنکور انسانی (۱۵ سؤال برای سه پایه) معمولاً **۵ سؤال آخر** از تاریخ دوازدهم است. در ۳۴ سؤال بررسی‌شده، بیشترین سهم را **درس ۴** (اوضاع قاجار)، **درس ۹** (نفت) و **درس ۸** (جنگ جهانی دوم) داشته‌اند. کنکور از جدول‌ها و پاورقی‌های کتاب هم سؤال می‌دهد.

درس	سؤال نهایی (۲۴ برگه)	سؤال کنکور
۱. تاریخ‌نگاری و منابع دورهٔ معاصر	۳۳	۳
۲. ایران و جهان در آستانهٔ دورهٔ معاصر	۳۷	۳
۳. سیاست و حکومت در عصر قاجار	۴۴	۲
۴. اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار	۳۶	۵
۵. نهضت مشروطهٔ ایران	۳۵	۱
۶. جنگ جهانی اول و ایران	۴۹	۲
۷. ایران در دورهٔ حکومت رضاشاه	۷۳	۲
۸. جنگ جهانی دوم و جهانِ پس از آن	۹۶	۴
۹. نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران	۸۲	۴
۱۰. انقلاب اسلامی	۶۸	۳
۱۱. استقرار و تثبیت نظام جمهوری اسلامی	۶۱	۳
۱۲. جنگ تحمیلی و دفاع مقدس	۵۹	۲

۱ درس اول: تاریخ‌نگاری و منابع دورهٔ معاصر

صفحه‌های کتاب: ۲ تا ۱۵

سؤال‌های واقعی امتحان نهایی (با سال برگزاری)

سال	نوع	سؤال (خلاصه)	پاسخ
دی ۱۴۰۳، دی ۱۴۰۱، شهریور ۱۴۰۱، و ۲ دوره دیگر	وصل، کوتاه	نویسنده حقایق‌الاخبار ناصری، صدرالتواریخ و تاریخ بیداری ایرانیان	خورموجی، اعتمادالسلطنه، ناظم‌الاسلام کرمانی.
تیر و مرداد ۱۴۰۵، شهریور ۱۴۰۴، شهریور ۱۴۰۲، و ۱ دوره دیگر	مقایسه، ص/غ	اساس کار تاریخ‌نگاری نوین بررسی زندگی پادشاهان و فتوحات بود.	غلط؛ این ویژگی تاریخ‌نگاری سنتی است.
شهریور ۱۴۰۱، خرداد ۱۴۰۰، دی ۹۹	تشریحی، قضاوت	چرا برخی روزنامه‌نگاران قاجار در خارج روزنامه فارسی منتشر کردند؟	ماهیت استبدادی حکومت و نبود آزادی بیان.
دی ۹۹، شهریور ۹۹، شهریور ۹۸	تشریحی، تعریف	«حکمت تاریخی»	قوانینی که به عقیده میرزا آقاخان کرمانی مورخان جدید اروپایی از بررسی سیر حوادث و علل و نتایج یافتند.

مباحث پرتکرار و احتمال طرح

مبحث	اهمیت	چرا مهم است
زمینه‌های پیدایش تاریخ‌نگاری جدید	★★★★★	پرسش نمونه ۲ کتاب؛ جنگ ایران و روس، ترجمه، دارالفنون و دارالترجمه.
منتقدان تاریخ‌نویسی سنتی	★★★★★	در کنکور ۹۸ و ۹۹ (داخل و خارج) از همین جدول «مورخ ـ اثر» سؤال آمده است.
روش و بینش تاریخ‌نگاری جدید	★★★★☆	پرسش‌های نمونه ۳ و ۴؛ مقایسه با سنتی.

سؤال‌های واقعی کنکور سراسری انسانی (۳ سؤال، داخل و خارج کشور)

کنکور	سؤال (خلاصه)	پاسخ درست (کلید سنجش)
۹۹ داخل ـ ۱۹۷	کدام چهره فرهنگی عصر ناصری به ریاست دارالترجمه همایونی منصوب شد؟	محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه (از متن کتاب)
۹۹ خارج ـ ۱۹۶	کدام مورخ عصر ناصری نخستین کسی است که واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داد؟	میرزا محمدجعفر خورموجی (از متن کتاب)
۹۸ داخل ـ ۱۹۵	کدام مورخ دربار نادرشاه، نویسنده جهانگشای نادری است؟	میرزا مهدی‌خان استرآبادی

نکات کنکوری:

- جدول‌های «مورخ ـ اثر» (پیرنیا، کسروی، اقبال، زرین‌کوب، آدمیت) و «کتاب‌های قاجار ـ مؤلف» (ناسخ‌التواریخ ← سپهر، روضة‌الصفا ← هدایت) را حفظ کنید.
- کنکور از پاورقی‌ها هم سؤال داده است: میرزا مهدی‌خان استرآبادی ← جهانگشای نادری؛ روزنامه قانون ← ملکم (لندن)، حبل‌المتین ← کلکته.

دام‌های تستی:

✗ ترجمه آثار اروپایی در زمان امیرکبیر آغاز شد. ✓ ذیل اصلاحات عباس‌میرزا آغاز و در زمان ناصرالدین‌شاه گسترده شد.

✗ اولین روزنامه ایران وقایع اتفاقیه بود. ✓ اولین روزنامه کاغذ اخبار میرزا صالح شیرازی (۱۲۵۳ق) بود؛ وقایع اتفاقیه از امیرکبیر است.

✗ آخوندزاده مورخ درباری بود. ✓ متفکر بود، نه مورخ؛ تاریخ‌نویسی سنتی را به شیوه علمی نقد کرد.